

Дніпропетровська обласна рада
**ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я**

Стійкість до протимікробних препаратів

Стійкість до протимікробних препаратів (СПП) ставить під загрозу проведення ефективної профілактики і лікування дедалі більшого числа інфекцій, викликаних бактеріями, паразитами, вірусами та грибками.

Проблема СПП продовжує загострюватися, тому що, це дуже серйозна загроза для світової громадської охорони здоров'я, яка вимагає дій у всіх державних секторах і участі суспільства.

Без застосування ефективних антибіотиків буде складно забезпечити успішне проведення хірургічних операцій та хіміотерапії при онкології.

Витрати на лікування пацієнтів з резистентними інфекціями вищі, оскільки лікування може тривати довше, з проведенням додаткових аналізів, застосуванням більш дорогих лікарських засобів.

Стійкість до протимікробних препаратів виникає, коли мікроорганізми (бактерії, грибки, віруси та паразити) змінюються під впливом протимікробних препаратів, таких як: антибіотики, протигрибкові, противірусні, протималярійні та протиглисні препарати. Мікроорганізми, які набули стійкості до протимікробних препаратів, іноді, називають «супермікроб».

В результаті лікарські засоби втрачають ефективність, а інфекції довше затримуються в організмі, в результаті чого зростає ризик зараження оточуючих.

Без ефективних протимікробних препаратів для профілактики та лікування інфекцій такі медичні процедури, як трансплантація органів, хіміотерапія при онкологічних захворюваннях, лікування діабету і хірургічні операції, наприклад, кесарів розтин і заміна тазостегнового суглоба, стануть вкрай ризикованими.

Стійкість до протимікробних препаратів обумовлює подорожчання медичних послуг, оскільки потрібна більш інтенсивна терапія і тривале

перебування в стаціонарі. Препарати другої та третьої лінії відповідно в 3 і 18 разів дорожче, ніж препарати першого ряду.

Стійкість до протимікробних препаратів розвивається з часом природним чином, зазвичай за допомогою генетичних змін. Однак, некоректне і надмірне використання протимікробних препаратів прискорює цей процес.

Стійкість до антибіотиків спостерігається у людей у всіх країнах. Пацієнти з інфекціями, викликаними резистентними бактеріями, мають підвищений ризик негативних клінічних та летальних результатів, а також споживають більше медичних ресурсів, ніж пацієнти, які інфіковані не резистентними штамми тієї ж бактерії.

Стійкість *Klebsiella pneumoniae* - кишкової бактерії, яка може викликати небезпечні для життя інфекції. У деяких країнах через розвинення стійкості до *K. pneumoniae*, антибіотики виявляються неефективними при лікуванні більш ніж у половини пацієнтів з цією інфекцією.

Широке поширення отримала стійкість *E. Coli* - кишкової палички до антибіотиків. Тепер у багатьох країнах, на різних континентах терапія антибіотиками є неефективною більш ніж в половині випадків.

Також широко поширилася стійкість до препаратів першої лінії *Staphylococcus aureus* - частого винуватця важких інфекцій в установах охорони здоров'я та за її межами. За оцінками, ймовірність смерті хворого, інфікованого метицилін-резистентним золотистим стафілококом на 64% вище, ніж пацієнта з не резистентним штамом *Staphylococcus aureus*.

За оцінками ВООЗ, в 2016 році було зареєстровано близько 490 000 випадків захворювання на туберкульоз з множинною, яка характеризується стійкістю до двох найдієвіших протитуберкульозних лікарських засобів. Для терапії цієї форми туберкульозу застосовуються більш тривалі й менш ефективні курси лікування - у 2015 році було успішним лише в 54% випадків.

У 2016 році близько 4,1% випадків захворювання на туберкульоз характеризувалися широкою стійкістю щонайменше до 4 протитуберкульозних препаратів, які були виявлені в 121 країні.

У 2010 році в країнах, які розвиваються, приблизно у 7% пацієнтів з ВІЛ, що приступили до курсу антиретровірусної терапії (АРТ), була виявлена стійкість до лікарських засобів. У розвинених країнах цей показник склав 10-20%. Останнім часом деякі країни повідомляють про 15% випадків резистентності серед тих, хто приступає до терапії та до 40% серед тих, хто її відновлює. Ця проблема вимагає термінових дій.

Противірусні препарати необхідні для лікування грипу. Майже всі віруси грипу типу А, що циркулюють серед людей, стійкі до противірусних

препаратів - амантадину й римантадину. Однак резистентність до інгібіторів нейрамінідази (осельтамівір) залишається на низькому рівні (1-2% випадків).

Під егідою Всесвітньої організації охорони здоров'я щорічно в листопаді, починаючи з 2015 року, проводиться Всесвітній тиждень правильного використання антибіотиків під девізом «Антибіотики - використовуйте обережно!».

В Україні, з початком пандемії коронавірусної хвороби, споживання антибіотиків збільшилося практично в 40 разів. Таку інформацію оприлюднив головний санітарний лікар України Віктор Ляшко в ході засідання Верховної Ради.

Значна кількість громадян у пошуках «чарівних ліків» від гострих респіраторних захворювань, у тому числі грипу та коронавірусної хвороби, змітають з полиць аптек антибіотики. Частіше питають саме «сильні антибіотики». Це хибне уявлення. Антибіотики не грають «м'язами» перед інфекцією, в них є певний механізм дій, про який знає лікар.

Тому вкотре звертаємо увагу - антибактеріальну терапію призначає лише лікар за клінічними показаннями. Безконтрольне споживання таких лікарських засобів може спровокувати стійкість бактерій до них і стати причиною значного погіршення здоров'я в майбутньому.

Застосовуйте будь-які лікарські засоби тільки за рекомендаціями лікаря
та бережіть себе!